

Matkalla kohti mahdollisuuksia vai älyttömyyksiä – suoristaako tekoäly mutkia myös ammattikorkeakoulussa?

TEKSTI | Marko Kallionpää

”Kliinisessä hoitotyössä tulee ottaa huomioon mm. potilaan yksilölliset tarpeet ja toiveet, kliininen tutkimus ja hoitotyön perusteet sekä potilaan oikeudet ja turvallisuus. Tämä on esitetty mm. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa lain (559/1994) 6 §:ssä, jossa määritellään hoitotyön perusteet ja tavoitteet. Lähde: Finlex”

Oheisen kappaleen laati kaltaiselleni – kliinisestä hoitotyöstä tietämättömälle – maallikolle Open AI -yhtiön kehittämä Chat GPT -kone noin minuutissa. Teksti syntyi nopeasti antamalla tekstikenttään toiveen ”Millaisia perusasioita pitää ottaa huomioon kliinisessä hoitotyössä. Mainitse joku lähde.” Palauttamiskelpoinen essee lähteineen olisi syntynyt parissa minuutissa millä tahansa kielellä.

Chat GPT-kone hämmentää ja saa tunnetut hakukoneet tuntumaan kömpelöiltä kivikauden palveluilta. Vaikka kone tuntuu älykkäältä, varsinaista älyä sillä ei ole. Tarjotut vastaukset perustuvat matemaattisiin malleihin ja valtaisaan tietomäärään, joka koneelle on syötetty.

Käytännössä siis tekoälykoneen tarjoamat vastaukset ovat muokattuja kopioita valmiista tiedosta ja annetusta käskystä tietysti riippuen.

Sinällään tekoäly taipuu kuitenkin jo nyt moneen asiaan ja parhaimmat tulokset perustuvat käyttäjien tarpeisiin ja mielikuvitukseen. Mikäli haluaa saada tekstin alussa mainitun kliinisen hoitotyön selitettyä Shakespearen sonetin muodossa, se näyttää tekoälyn mielestä tältä:

”Kliininen hoitotyö on pyhä tehtävä, josta ei voi koskaan käpertyä. On hoivattava ja huollettava, ja autettava ihmisiä terveyden tielle.

Kuva on luotu Open AI -yhtiön DALL-E 2-tekoälyllä ja käskyllä: “a university teacher fighting against windmills in vincent van gogh style”

Se vaatii osaamista ja kärsivällisyyttä, ja hoitajan sydäntä täyttävää välittämistä. Se tarkoittaa ympäri vuorokauden työtä, ja usein myös rankkaa fyysistä vaivannäköä.

Kliininen hoitotyö on taidetta ja tietoa, se on huolenpitoa ja huolehtimista. Se on antamista ja saamista, ja se on merkityksellistä ja arvokasta työtä.”

Tekoäly ja eettiset ulottuvuudet korkeakouluopinnoissa

Kuten asioissa yleensä, myös tekoälyssä voidaan nähdä sekä uhkia että mahdollisuuksia. Koska tekoälyn kehitystyö on alkutekijöissään, on helppo arvata, että sen ”äly” lisääntyy ja sitä hyödynnetään niin hyvässä kuin pahassa. Ammattikorkeakouluympäristössä voidaan olettaa, että tekoäly näkyisi ainakin seuraavissa asioissa:

Näkökulma	Mahdollisuudet	Uhkakuvat
Opiskelutehtävät ja opinnäytetyöt	Aiheiden seulominen, lähteiden haku, asioiden varmistaminen	Koneen tuottamat tehtävät, joita on vaikea erottaa aidoista
Opettajuus	Opetuksen henkilökohtaistaminen, opetuksen tehostaminen ja menetelmien monipuolistaminen	Vuorovaikutuksen väheneminen opiskelijoiden ja opettajien kesken, opetusmäärän henkilökunnan väheneminen
Opiskelijapalvelut	Tieto-, ohjaus- ja neuvontapalvelujen nopeutuminen	Ihmishenkilökunnan väheneminen, vuorovaikutuksen puute
Koulutuksen järjestäjä	Oppiminen voi nopeutua ja tehostua, koulutuksen saavutettavuus voi helpottua, uusia työkaluja kehittää osaamista	Opintosuunnitelmien ajantasaisuus, huoli koulutustarpeen vähentymisestä ihmistyövoiman vähentyessä

Opettajakollegoja on helppo kannustaa ainakin kokeilemaan tekoälyn mahdollisuuksia arjen työssä. Jos haluaa hakea uusia työtapoja, löytää vaihtoehtoisia ryhmätyömalleja tai vaikka ideoita portfolioihin, tekoäly auttaa nopeasti ja monipuolisesti. Myös opinnäytetyöhön voi löytää aiheita varsin tarkoilakin hakumääreillä.

Mikäli haluaa laajentaa tekoälyn käyttöä oman työn ulkopuolelle, siinäkin tekoäly voi auttaa. Syntymäpäiväpuheen, rakkauskirjeen tai vaikkapa oman taideteoksen (ks. kuvituskuva) luominen onnistuu sekunneissa. Koukuttumisvaara on ilmeinen, mutta ainakin toistaiseksi palvelu on pysynyt maksuttomana ja sen käyttöön ottaminen on tehty houkuttelevan helpoksi.

Kirjoittaja työskentelee Laurea-ammattikorkeakoulussa erityisopetuksen lehtorina. Osa tekstistä luotiin Open AI -yhtiön kehittämä Chat GPT -koneella.

Lähteet:

- ChatGPT. List of all the use cases which can be solved via ChatGPT.

<https://cookup.ai/chatgpt/usecases/>

- DALL-E 2, a new AI system that can create realistic images and art from a description in natural language.
- Finlex. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>
- Helsingin Sanomat 2022. Hämmäntävä chattibotti, Helsingin Sanomat, 21.12.2022. <https://www.hs.fi/visio/art-2000009275886.html>
- Openai.com: New chat (openai.com)
- Openai.com: DALL-E 2 (openai.com)

URN <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202301112399>

Marko Kallionpää

marko.kallionpaa(at)laurea.fi
erityisopetuksen lehtori

kirjoittaminen

koneoppiminen

plagiointi

tekoäly